

Het Tristan-akkoord

www.meulenhoff.nl

Ewa Maria Wagner
Het Tristan-akkoord

Roman

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-9367-5
ISBN 978-94-023-1406-9 (e-book)
NUR 301

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio
Omslagbeeld: © ArcAngel
Auteursfoto: © Hester Doove
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2019 Ewa Maria Wagner en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Deze uitgave kwam tot stand dankzij bemiddeling van Marianne
Schönbach Literary Agency B.V. te Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Antoine

Het was voorjaar 1970. Ik rook de bruinkool in de lucht en zag de witte gordijnen die moeder gebreid had en die met de tijd steeds grauwer werden. Dikke voorhangsels met een dicht patroon van gebreide kant, die ons platte Silezische patois moesten dempen. De gordijnen waren de grens tussen bedrog en waarheid. Buiten waren we Pools, binnen bleven we Duits.

Tijdens de avonden kwam de warmte van de kachel. Niet van jou. Op een van die nietszeggende avonden duwde je een kleine viool in mijn handen. Een kwartviool.

‘Kom, we gaan spelen,’ zei je en je pakte een versleten zwarte vioolkoffer uit de kast. In de koffer zat nog een viool, een grotere. De lak was roodbruin en glanzend. Op het ogenblik dat je de viool onder je kin zette, keek ik voor het eerst in mijn leven naar jouw handen. De zwarte nagels, olievlekken en krassen botsten met de schoonheid van de viool. Het beeld van jouw vingers die op een viooltoets bewogen, zal ik nooit vergeten. Tot op deze dag wist ik niet dat je viool kon spelen.

1

Ze opent de deur. De stilte in de kamer lijkt een vacuüm.

‘Goedemiddag Eveline, ga zitten,’ zegt Kees Dijkstra. ‘Ik zal er niet omheen draaien.’

De rand van de stoel snijdt in haar dij.

‘We moeten inkrimpen. En dat lukt alleen nog maar door mensen te laten vertrekken. Volgens het systeem van het UWV...’ Zijn stem steekt als een lemmet in haar oor. *Who the hell is UWV?* Ze concentreert zich op zijn woorden, waar heeft hij het over? Het woord ‘bezuiniging’ valt vijf keer. Een enkele keer zegt Kees ‘koerswijziging’. Op de klok achter hem springt de minutenwijzer op kwart voor drie.

‘We willen er juist niet met de botte bijl op inhakken,’ zegt hij tot slot.

Maar ze voelt al een koude wind in haar nek. Stilte. Ze moet reageren. Nu is het juiste moment om te zeggen dat ze het er niet mee eens is. Weg hier, ze wil opstaan, maar zodra ze beweegt vloeit er een niet te stuiten warmte door haar benen. Haar voeten schuiven traag over de grond, ze legt haar handen op tafel en staat op. Waar is Kees? Waarom ziet ze hem niet meer? Haar hart pompt tegen de zwaartekracht in. Ze draait zich om maar ze kan de deur niet vinden, ineens is het donker, donker en stil.

Ze voelt een tik op haar wang en nog een. Traag opent ze haar ogen. Kees knielt naast haar. Haar oogleden vallen meteen weer dicht. De zachte klappen herhalen zich. Opnieuw kijkt ze naar Kees. Blond en breed, met een irritant lachje op zijn lippen. In plaats van naar zijn gezicht kijkt ze naar het logo van Tommy Hilfiger op zijn roze poloshirt en ze knippert met haar ogen. Nu pas merkt ze dat zijn lippen bewegen. Waarom hoort ze niets? En waarom ligt ze op de grond?

Kees buigt zich nu over haar heen, zijn adem ruikt naar koffie. Hij probeert haar overeind te helpen. Snel duwt ze hem weg, ze tast naar de stoel en gaat erop zitten. De rand die meteen weer in haar dij snijdt herinnert haar aan de reden waarom ze hier is. Zijn hoofd wiebelt, 'ja, ja' knikt hij, nee, nee, denkt zij. Misschien kan ze hem horen als ze zelf iets zegt?

'Ben ik mijn baan kwijt?' Haar tong is droog.

Kees schudt nu een duidelijk 'nee'. Maar wat zegt hij?

Door het raam valt een streepje zonlicht op het bureau. Er hangt een scheurkalender op de muur achter Kees. Twaalf februari, leest ze, met daarboven een gedicht van Vasalis.

Ze houdt van gedichten, van taal, van de zwarte tekens op wit papier. Ook al begrijpt ze de betekenis van het gedicht niet helemaal, de woorden prikken het luchtledige door, piepend stroomt er nu lucht door haar longen, ze hapt naar adem. De hoestbui die volgt maakt haar oren weer open. Ze hoort meteen Kees' felle stem.

'... en na meer dan drieëntwintig jaar weten we dat je een waardevolle collega bent. We gaan in de volgende vijf maanden ons uiterste best doen om je in het orkest te behouden. Mocht het desondanks niet lukken, dan gaan we gezamenlijk naar een oplossing zoeken.' Kees staat op en komt op haar af. Met zijn rechterhand tilt hij haar hand op en legt zijn linkerhand erop. 'Het belangrijkste is dat je weet dat we je steunen.'

Wat heb ik eraan, wil ze vragen, en ze trekt haar hand weg.

‘Kun je me volgen? Gaat het wel goed met je?’ De glimlach verdwijnt van zijn lippen. ‘Moet ik je naar huis brengen?’

Ev trekt haar schouders op. Nee, ze wil niet naar huis gebracht worden.

‘Je moet me geloven.’ Hij schraapt zijn keel. ‘Ik kan je niet verzekeren dat je je baan behoudt, maar we doen er alles aan om voor je op te komen.’

Wie is ‘we’ en wie is ‘je’, denkt ze, maar ze zegt nog steeds niets.

‘Gaat het?’ herhaalt Kees.

‘Jawel.’ Ev staat voorzichtig op, schuifelend bereikt ze de deur. Zonder zich om te draaien verlaat ze de kamer. Buiten, op de gang, hoort ze de muziek die haar collega’s in de studio spelen. Ze wil hier zo snel mogelijk weg.

Fietsen voelt goed, de frisse lucht en het mechanische benenwerk brengen het vertrouwen in haar lichaam terug. Thuis ziet ze voor het eerst hoe pront de witte krokussen al boven de grond uitsteken.

Wat is de klimop snel gegroeid, de rode klinkers zijn bijna niet meer te zien. Een kleine meter per jaar, vertelde Floris haar ooit. Hij voert er oorlog tegen, dit jaar heeft hij flagrant verloren. Ze trekt een paar takken weg en veegt de stenen schoon. Als ze de bladeren weg wil gooien, ziet ze de deksel van de oudpapierbak openstaan. In een flits ziet ze een gescheurd muziekblad liggen. Het blad lijkt na het gesprek van vanmiddag tot een andere wereld te behoren. Waarom ziet ze het verscheuren van dit onschuldige muziekblad als een omen? Muziek is onlosmakelijk met haar levenspad verbonden, muziek bepaalt iedere dag haar leven, haar beslissingen, haar emoties. Zou ze zonder muziek kunnen leven?

Ze kijkt weer naar de krokussen. Een paar dagen geleden waren ze niet zichtbaar. En had ze Kees nog niet gesproken. Maar zijn woorden hebben wel een zaadje in haar geplant. Morgen gaat ze gewoon naar haar werk, beslist ze, om de onrust de kop in te drukken. De volle agenda met repetities en concerten is een houvast dat het tumult in de kiem zal smoren.

Ze schrobt haar handen onder de warmwaterkraan in de keuken. Fjodor, die tot nu toe in zijn kattenmandje lag, is meteen bij haar.

‘Nu al honger?’ vraagt ze en ze schuift hem zacht opzij met haar voet. Daarna pakt ze de altvioolkist en loopt ermee naar haar studeerkamer, waar op de lessenaar een partituur staat van Anton Dvořák, symfonie nummer negen, *Uit de Nieuwe Wereld*. Het voelt als een grap. Tientallen keren heeft ze het stuk in meerdere landen met verschillende orkesten gespeeld. Nu is het zover, haar *Nieuwe Wereld* is begonnen.

Dvořák komt uit Bohemen, Ev uit een gebied dat er niet ver vandaan ligt: Silezië. Speelt ze zijn muziek daarom zo graag? Of zijn de altvioolpartijen zo goed omdat hij zelf altviolist was? Toen ze op het conservatorium ontdekte dat hij naast Tsjechisch ook graag Duits sprak, was haar sympathie voor zijn werk nog groter geworden. Volgend jaar is er met het orkest een tournee naar Amerika gepland. Ze wil mee, nee, ze gáát mee, zegt ze hardop.

Ineens krijgt ze zin om te spelen. Ze opent de kist, het donkerrode pluche rondom het instrument heeft kale plekken. Ze neemt de strijkstok in de hand en snuift de harsgeur op die opstijgt als ze het paardenhaar opspant. Zodra ze het instrument onder haar kin schuift ziet ze Kees weer voor zich. Snel legt ze de strijkstok op de snaren en speelt, maar de kracht

vloeit uit haar armen weg. Ze legt het instrument terug en sluit de kist.

Als Floris twee uur later thuiskomt, zit ze nog steeds in haar studeerkamer. Haar gezicht is opgezwollen van het huilen. Hij komt achter haar staan en legt zijn armen om haar schouders.

‘Dat was te verwachten toen je die uitnodiging van Dijkstra kreeg, of zit ik ernaast?’ zegt hij zacht. ‘Kom, we gaan naar beneden.’

Ze volgt hem naar de woonkamer en kijkt hoe hij de kaarsen met een lucifer aansteekt. De vlammen flakkeren en werpen gouden kringen op de lage tafel bij de sofa. Floris’ kale hoofd glimt, zijn kleine buikje, dat zijn zwak voor het goede leven verradert, verdwijnt in de plooien van zijn geruite overhemd.

‘Is het alleen maar slecht bericht of misschien toch ook wel een klein beetje goed?’ zegt hij na een lange stilte.

‘Goed? Wat kan hier goed aan zijn?’ vraagt ze en ze kijkt hem aan.

Een diepe frons verschijnt op zijn voorhoofd. ‘Verandering hoort bij het leven, kijk maar naar de natuur,’ zegt hij. ‘Soms is het juist goed als je leven een nieuwe richting inslaat. Nu verzet je je, maar probeer het ook eens anders te bekijken.’

‘Ho,’ zegt Ev. Natuurlijk heeft ze dat zelf ook al bedacht. ‘Ik zit niet op een managementcursus te wachten, oké?’

Er valt een stilte, ze voelt Floris’ irritatie. In de kamer is alleen nog het zachte knetteren van de kaarsen te horen.

‘Sorry, ik ...’ zegt ze en ze glimlacht. ‘Ik heb gewoon pech. Er is weinig aan te doen, ik werk al zo lang in dat orkest. Ik kan niet anders... ik wil niet anders. Ik... weet gewoon niet hoe ik zonder orkest moet leven...’

‘Maak het nu niet moeilijker dan het al is.’ Hij schuift naar het puntje van zijn stoel. ‘Ev, je reageert alsof je al definitief ontslagen bent, maar dat is toch niet zo.’

‘Dat zeg je maar...’

‘En trouwens, weet je nog hoe je soms aan het mopperen was? Dat je het orkest zat was? Ik hoor het je nog zeggen.’

‘Hou toch op, dat is nu niet relevant, ik hou van mijn werk...’ Ze verslikt zich, een hoestbui volgt. Floris haalt een glas water.

‘Je moet je vader bellen,’ zegt hij als hij het volle glas op de tafel zet.

‘Mijn vader?’ Ze begint hardop te lachen ‘Wat heeft hij hiermee te maken? *Ausgerechnet mein Vater! Du spinnst...*’

Floris gaat weer op zijn stoel zitten, zijn woorden ergeren haar. Beseft hij wat hij zegt?

‘Waarom zou ik?’

Maar Floris geeft geen antwoord.

‘Hij is de laatste persoon aan wie ik nu behoefte heb,’ gaat Ev door.

Floris glimlacht ‘Precies, dat is het.’

‘Wat?’

‘Je vader heeft de muziek in je leven gebracht, je bent musicus, hoelang wil je dat nog ontkennen?’

‘Ontkennen?’ fluistert ze. Waarom begint hij nu over haar vader?

‘Weet je waarom je zo veel moeite met hem hebt? Omdat je hem nooit met de waarheid geconfronteerd hebt. Je leeft een leven dat hij voor je bedacht heeft, zonder dat je dat in de gaten hebt. Altijd die leugens dat je niet thuis bent als hij belt of dat het zo lastig voor je is een datum te prikken om hem te zien. Waarom in godsnaam?’

‘Meen je dat echt? Daar staat mijn hoofd nu helemaal niet

naar, ik snap eigenlijk niet waar je naartoe wilt...'

Floris staat op. 'In wezen komt het mooi uit, je wordt binnenkort vijftig, het perfecte moment om het verleden onder ogen te zien, vind je niet? Je moeder leeft niet meer, maar de band met je vader kun je nog herstellen.'

'H-e-r-s-t-e-l-l-e-n?' Ev slikt.

'Schat, je kunt je niet je hele leven achter hun opvoeding verschuilen.'

'Floris, alsjeblieft!'

Een sterke windvlaag rukt een los raampje los, Ev staat op en doet het raam dicht. Buiten valt het flauwe licht van de straatlantaren op hun tuin, de bewegende takken werpen lange schaduwen.

'Op een dag moet je toch met je vader praten. Waarom niet nu? Zeg hem wat je mij over hem hebt verteld. Ev, dit is hét moment.'

De situatie tussen haar en haar vader is haar hele leven al gespannen. De laatste jaren vraagt ze zich na iedere ruzie met hem af wanneer hij eindelijk doodgaat. Dan schaamt ze zich en voelt ze zich nog slechter. Is dit echt het juiste moment om hier iets aan te veranderen?

'Dat kan ik er niet bijhebben, zeker nu niet.'

Floris kijkt onopvallend op zijn horloge 'Hoe dan ook, het was een rotdag voor je... mmm... wat doen we met eten? Gaan we ergens naartoe of zal ik iets halen?'

Fjodor sluipt de kamer binnen, springt op de sofa en legt zijn kopje op Floris' knie. Haar blik valt op de boekenruggen in de kast. Het liefst zou ze er nu eentje uit grissen, in een verhaal duiken en de rest vergeten.

Floris staat op, pakt zijn telefoon en legt zijn hand op haar schouder. 'Stel dat je niet meer in het orkest mag werken, dan verdwijnt de muziek toch niet uit je leven?'

Wat ze moet ze daarop zeggen?

Zodra Floris weer op de sofa zit, begint Fjodor met zijn broekriem te spelen die losjes uitsteekt.

‘Het komt goed, ook financieel, het is oké,’ praat Floris verder en hij lacht even als de kat zijn buik laat zien. ‘Het wordt geen vetpot, maar we redden het wel, het komt goed, daar zorg ik voor.’

Ze zucht, typisch Floris, meteen wil hij alles regelen en ordenen. ‘Waar wil je naartoe gaan om te eten?’

Het is kort na zessen in de ochtend, de dampende mok koffie brandt in Evs handen, maar ze is zich er nauwelijks van bewust. Ze heeft slecht geslapen. Flarden van de gesprekken met Kees en Floris smolten samen, ze had nachtmerries, haar pyjama plakte op haar rug. Haar droom leek op een grimmig verhaal van Roald Dahl, besefte ze toen ze wakker werd.

Ze hoort het kattenluikje kleppen, Fjodor is binnen en bedelt meteen om eten. Op de automatische piloot vult ze zijn bakje. Terwijl hij eet, neemt ze weer een slok koffie en kijkt naar buiten, maar het is nog goed donker. Komt de zon überhaupt nog op? Haar hoofd bonkt. Paracetamol, ze drukt twee witte schijfjes uit het plastic, draait de kraan open en neemt het medicijn in. Door de vieze smaak verkrampst haar slokdarm, ze moet kokhalzen. Misschien moet ze terug naar bed gaan, naar de warmte van haar man. Maar ze blijft in de keuken staan, zet opnieuw koffie en gaat boterhammen voor Floris smeren.

Op de fiets naar de studio ziet ze de auto niet. De claxon scheurt langs haar trommelvlies, te laat, haar wang raakt al de stoep. Een man springt schreeuwend uit de Volvo. Ja, ja, het was haar fout, gelukkig trapte hij op tijd het rempedaal in.

‘Niets aan de hand,’ mompelt ze en komt moeizaam over-eind. Ze tilt de fiets van de grond en stapt op. Doortrappen, door de pijn heen, harder, totdat ze de studio bereikt.

De schuifdeur gaat opzij, ze stapt naar binnen. Ineens beseft ze dat Kees het over vijf maanden heeft gehad, binnen vijf maanden hoort ze of ze haar baan mag houden of niet.

‘Goedemorgen Ev,’ hoort ze Grace, een violiste, achter haar rug roepen. Ze knikt, haar knieën doen meer zeer dan haar lief is. Weet iemand ’t al dat ze bij de directeur flauwgevallen is en waarom? Soms ergert ze zich eraan hoe snel slecht nieuws zich in het orkest verspreidt, iedereen weet alles over de ander. Maar zou Kees zoiets vertellen? Vast niet.

In studio vijf pakt ze haar instrument uit, harst de strijkstok en kijkt op het infobord. Naast wie zit ze vandaag? Derde les-senaar, rechts van Wilma, een Duitse collega. Gelukkig, dat betekent rustig werken. Een paar mensen zitten al op het podium als ze haar lessenaar opzoekt. Arthur, een oudere collega van de altvioolgroep, staat op. Hij haalt zijn hand door zijn grijze baard en wil iets zeggen, maar Ev knikt verlegen en gaat meteen op haar plek zitten. Hij legt een hand op haar schouder. Ze krijgt meteen waterige ogen.

‘Ik ben verkouden, sorry,’ zegt ze en ze legt de stok op de snaren. Ze stemt zo lang en zo hard dat Arthur het opgeeft en terugkeert naar zijn plek.

‘Gaat het?’ zegt Wilma. Verbeeldt Ev het zich of kijkt Wilma zorgelijk?

‘En met jou?’ vraagt Ev zonder antwoord te geven. Wilma’s donkere ogen, bruine krullen en het mooie spitse gezicht doen aan een eekhoortje denken. Ze heeft de eerste verschijnselen van reuma, niet iedere dag is voor haar even goed. Ze schudt haar hoofd, maar Ev weet niet wat ze daarmee bedoelt.

De dirigent springt op de bok en de repetitie begint. *Doorn-*

roosje, een ballet van Tsjaikovski. Het verhaal uit de sprookjeswereld haalt Ev uit haar somberheid. Moeiteloos volgen haar vingers de noten, alles is weer makkelijk zolang ze niet denkt. Volgen wat er is, gewoon spelen. Ze luistert naar haar eigen loopjes en naar de blazersakkoorden, en ziet ineens droombeelden.

‘Eerste en tweede violen, de melodie moet altijd een dans blijven,’ roept de dirigent.

“Altijd” bestaat niet meer,’ mompelt Ev. De betekenis van dit woord voelt sinds gisteren anders voor haar. De strijkers moeten het deel vanaf het begin herhalen. Ev slaat de pagina terug. Zodra ze gaat spelen, komen de droombeelden terug. Halverwege het tweede deel blijft ze hangen.

Doornroosje, waar ben je? Tijdens de *Pas d'action* in het *Rose Adagio* is de muziek met de taal in haar hoofd aan het bekvechten. Nu gaat het mis. De stemmen zijn harder dan de muziek. De eerste kinderlijke stem vertelt over Doornroosje in het Pools, al gauw nemen de gebroeders Grimm het over in het Duits. In de verte hoort ze zelfs het timide keelgeluid van haar lerares in het Russisch. Haar hoofd lijkt nu op een radio met verschillende zenders, waar de stemmen door elkaar spreken. Ze volgt het Pools. Nee, die taal is niet meer van haar. Dan maar liever Duits, maar dan komt haar vader te dichtbij. Toch Russisch? Ze houdt van de melodieuze klanken, maar dat is niet echt haar taal. Ineens denkt ze aan het Nederlands, maar de *Brieven aan Doornroosje* van Toon Tellegen die ze recentelijk gelezen heeft, roepen geen stem in haar op. De onverwachte stilte verrast haar. Maar ze is Tellegens twijfels en overpeinzingen niet vergeten. Integendeel, zijn verlangen liever onderweg te zijn dan een doel te bereiken, bezorgt haar koude rillingen. Is de weg belangrijker dan het doel? Er is iets met deze gedachte, gist ze, en ze verliest de controle. Haar rechterhand

verkramp. Vasthouden, denkt ze, niet loslaten. De cellisten naast haar vliegen met hun vingers omhoog en omlaag langs de toetsen. Hun handen lijken op vlezige vogels. Ev kijkt naar haar vingers. Verder, verder, ze zal spelen. Een fout, en nog een, ze moet proberen niet te sturen, haar handen kennen de weg. Ze ziet een meisje in een enorme zaal dansen. Ze heeft Evs ogen, sproeten, en ze draagt rode lakschoenen. Ben ik dat in het kasteel van Doornroosje? vraagt ze zich af. Ze heeft het zich ooit verbeeld. Maar waar was het? De grote kroonluchters, de gouden versieringen, de glimmende vloer van zwart-witte stenen – ze ziet alles voor zich. Maar dan ruikt ze ineens een zoete geur van papier en inkt.

‘Ev, het is pauze... gaat het wel goed met je?’ Wilma raakt haar blote arm aan. ‘Je hebt bloed op je knie.’

Maar Ev schrikt meer van Wilma’s koude vingers dan van de bloedvlek.

‘Weet ik,’ ze aarzelt, wat moet ze zeggen? ‘Ik ben met de fiets gevallen... maar het gaat wel.’

De studio is bijna leeg, de musici tappen waarschijnlijk koffie uit de automaten in de kantine. Ev wordt afgeleid door een kramp in haar rechterhand die niet over wil gaan. Ze trekt haar schouders op, het helpt niet veel. Wilma is ook al weg. Ev staat op, legt haar altviool in de koffer terug, maar blijft staan. Geen zin in koffie, geen zin in collega’s. Het instrument staart haar aan. Het hout glanst. Net zoals de allereerste viool die ze op haar zesde van haar vader kreeg.

‘Muziek is het mooiste wat er bestaat,’ zei hij toen. ‘Muziek is vrijheid. Geen communist heeft er grip op, geen politiek kan haar tot zwijgen brengen.’

De viool was toen te groot voor haar, het spelen lukte niet, alles voelde ongemakkelijk. Met een donkerblauw doekje, waarop een Japanse geisha onder een gele parasol staat te la-

chen, poetst ze nu het blad. Ze glijdt langs de snaren en haalt stof van de hars onder de toets weg. München, Berlijn, Londen, Tokio, Rome, Moskou – hoeveel steden hebben ze samen niet bezocht? Ze raakt de viool vaker aan dan ze haar vader ooit heeft aangeraakt. De altviool en zij hebben een relatie die ze met haar vader nooit heeft gehad en nooit zal kunnen hebben. Niet omdat hij ver weg woont. Niet omdat hij een Duitser is. Maar omdat de muziek tussen hen in staat.

13

Vader, weet je nog, die frisse vrijdagavond in november? Ik loop met jou in het centrum van Katowice langs een drukke weg. De twee gespen op mijn te grote lakschoenen glimmen in de koplichten van de auto's. Ik krom mijn tenen en ontwijk de stoepranden, die zouden krassen kunnen maken. In de punten heeft mijn moeder bolletjes watten gestopt, maar ze schuiven nog steeds. De lakschoenen zijn van mijn zus, ik mocht ze voor één keer dragen.

'We zijn er.' Je wijst naar de felverlichte ingang van een grijs gebouw links van ons. Ik reik naar de twee metalen grepen van de openslaande deuren, maar ze zitten te hoog voor mij. Een man in een donkerblauw uniform aan de andere kant van het glas lacht naar me. Zijn handschoenen pakken het metaal vast en de deur gaat open. Jij en ik lopen als door een toverpoort naar binnen. Hier is het behaaglijk warm. Het plafond trekt meteen mijn aandacht. De gloeilampjes lijken op stralende bloemboeketten. Ik volg de zachte goudnevel, kijk omhoog, knipper en honderd paarse vlekken dansen voor mijn ogen. Ik lach, maar je draait je van me af. Als ik een stap wil zetten, verlies ik mijn schoen. De marmeren vloer weerkaatst de gloeilampjes. Door mijn knieën zakkend grijp ik de lakschoen en trek hem aan. Dan wil ik zo'n lichtpuntje van de grond pakken, maar sissend trek je me aan mijn kleren omhoog. Met je handen op mijn schouders duw je me nu in de richting van de ste-

nen pilaren achterin. Enorme spiegels reflecteren het lichtspel en de mensen achter ons. Het kan niet anders, Doornroosjes paleis moet er net zo feestelijk uitgezien hebben, met dezelfde elegant geklede mensen. Ik lach naar ons in de spiegel en zwaai. Je pakt mijn wuivende hand vast en we betreden een kamer waar het ineens donker is. Hier trekken de gasten allemaal hun jassen uit en geven ze aan de vrouwen achter de balie, die allemaal dezelfde witte kragen om hun nek hebben. Het ruikt naar parfums en mottenballen. Ik knoop mijn rode jas open en draai me naar je om.

‘Hans, daar ben je eindelijk,’ zegt een vreemde vrouw tegen je. ‘Heb je je dochter meegenomen?’

Je staat met de vrouw in een groene jurk te praten. Met haar grote ogen en een brede glimlach lijkt ze op een kikker. Wanneer ze zich naar me toe buigt, bungelt er een groot medaillon aan haar hals. Een lange, smalle groef tussen haar borsten verdwijnt in haar decolleté. Moeder draagt nooit jurken die de borsten en de schouders bloot laten.

‘Hoe oud ben je? Kom je lekker naar de sprookjesmuziek luisteren?’

Een bloemige geur dringt in mijn neus en ik nies. Je kijkt me verlegen aan en helpt me vlug uit mijn jas.

‘Ze is vijf,’ mompelt je tegen haar. Ik haast me mijn jas af te geven. In ruil daarvoor krijg ik een ronde plastic schijf met drie cijfers erop, die ik aan je doorgeef.

We lopen nu alle drie terug door de Doornroosjehal naar de brede wenteltrap. Omhoog klimmen gaat niet makkelijk met de klapperende schoenen. De treden zijn zo breed dat ik er meteen een spelletje van maak. Iedere keer doe ik een extra grote stap en dan spring ik op de volgende tree omhoog. Dan gaat het mis en knal ik met mijn schouder op de stenen. Alweer heb ik een van mijn schoenen laten vallen. Ik ga op de

trap zitten en loer naar beneden. De vrouwen dragen zware jurken, sommige hebben zelfs sieraden in hun opgestoken haar. Ze staan bij mannen in zwarte en grijze pakken en lachen met een hoge stem.

‘Kom nou toch, we moeten verder,’ roep je hard achter me en je legt een arm om de blote schouder van de kikkervrouw. We betreden een enorme ruimte. Het vertrek is zo groot dat ik niet weet waar ik naar moet kijken.

‘Daar is het podium voor het orkest.’

Ik volg jouw wijsvinger naar een verhoging, waarop stoelen en lessenaars staan. Ik wil vragen wat een orkest is, maar het rode pluche op de stoelen houdt me bezig. De ene rij fauteuils achter de andere, ik heb zoiets nog nooit gezien. Als dit een balzaal is, waarom zijn er dan overal stoelen?

‘Kom, we gaan onze plaatsen zoeken.’ Je glimlacht naar me en haalt drie papiertjes uit je broekzak. Ik loop achter jullie aan en strijk met mijn hand over iedere leuning. De stof voelt verrassend zacht. Halverwege de zaal gaan we op het pluche zitten. De kikkervrouw zit in de andere stoel naast je. Ik krijg een pepermintje van haar in mijn hand gedrukt. Vlak daarna hoor ik een overdonderend geluid, ik spring omhoog.

‘Een gong,’ vertel je meteen. ‘Dat is het signaal dat alle mensen die nu nog beneden staan naar hun plaatsen moeten lopen.’

‘Waarom?’ vraag ik en ik leg het pepermintje op de leuning. Ik lust geen pepermintjes.

‘Als je naar muziek wilt luisteren, moet je daar zijn waar die gespeeld wordt.’

Ineens wordt het luidruchtig. Door alle deuren stromen mensen de zaal binnen. Het stoelenrood verdwijnt onder pakken en jurken. Ik draai me om en zie hetzelfde rood terug in de geschminkte vrouwenlippen. Alsof het pluche door hen heen schijnt. Kinderen, er zitten ook een paar kinderen in de zaal.

Wat zei de kikkervrouw? Sprookjesmuziek?

‘Wat gaan we doen?’ vraag ik.

Met de wijsvinger op je lippen maan je me stil te zijn. Ik geef het pepermuntje een tik. De val van het snoepje verdwijnt in het geluid van klappende handen om mij heen. Op het podium verschijnen vrouwen en mannen in rouwkleding. Allemaal zwart. Alleen de mannen hebben witte hemden aan. Iedereen heeft een instrument in zijn handen. Ik herken onmiddellijk de ronde vorm van een viool. Precies zo een als die van jou, vader. Maar hier, op het podium, is de viool in meerdere maten te zien. Sommige zijn zo groot dat de mannen zich erachter kunnen verschuilen.

‘Dat is de dirigent,’ hoor ik je fluisteren. Je wijst naar een man met een enorme haardos en een dunne stok in zijn hand. Hij buigt naar het publiek. De lichten in de zaal dimmen.

Boem! Een zweeps slag van geluid laat me opnieuw van mijn stoel springen. De klank dringt door mijn ogen, mond, neus en oren met geweld naar binnen. Er galopperen paarden, ergens stormt de zee. Een slag op een enorme trommel duwt mij als een windslag in de leuning. Ik verwacht iets te zien, maar er gebeurt niets. Links en rechts van mij kijken de mannen en de vrouwen naar de spelende musici, ze blijven allemaal rustig. Zo ook mijn vader en de kikkervrouw.

Waar is het beeld?

Waar blijft het verhaal?

Mijn neus kriebelt, ik haal hem op en voel tranen in mijn ogen komen die ik snel wegslik. De klankwinteltrap zuigt me algauw in een nauwe toren van opeenvolgende klanken omhoog. Het spinnewiel draait de muziek rond. Mijn binnenste draait met de melodieën naar buiten, ineens ben ik duizelig. De spelers bewegen heen en weer en ik voel de sterke wind om mijn lichaam waaien. Zwellende toonreeksen slinken en ko-